

Oulun konservatorio 2014



Jatkuvasti täydennettävä

PEDAGOGINEN TYÖKALUPAKKI

- Menettelytapoja, arkikäytäntöjä, ideoita, harjoitteita ja tarinoita oppilaan oppimisen, kasvun, innostumisen ja voimaantumisen mahdollistamiseksi

PELKISTETTY NETTIVERSIO

- Sisältää esimerkkejä opetustyön arjen käytännteistä
- On tarkoitettu oppilaitoksen pedagogisesta toimintamallista kiinnostuneille asiaan tutustumista varten

Aineiston on tuottanut Oulun konservatorion opettajat OPH:n hankkeessa "Elinvoiman vapauttava pedagoginen toimintamalli musiikkioppilaitoksen uudistumisessa" vuosina 2012-2014.

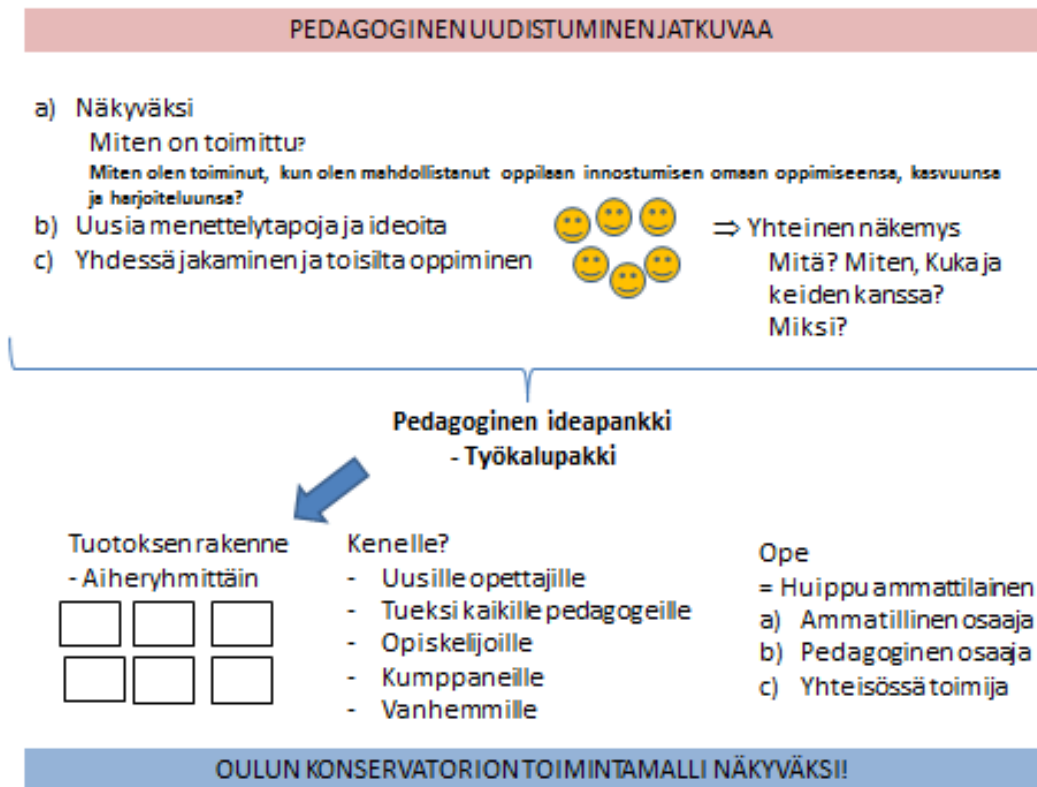
Mistä on kysymys?

Pedagoginen työkalupakki on ideapankki, jota täydennetään jatkuvasti.

Sisältää

- Menettelytapoja
- Arkikäytäntöjä
- Ideoita
- Metodeja
- Toimintatapoja
- Harjoitteita
- Tarinoita
- Oppimisympäristöjen esittelyä

Seuraavassa kuviossa tuodaan esille työkalupakin jatkuvan täydentämisen ajatus ja käyttötarkoitus:



KUVIO 1. Työkalupakin jatkuvan täydentämisen ajatus ja käyttötarkoitus

Pedagoginen työkalupakki: *Ilolla ja riemulla* pedagogiikan ja arjen käytäntöjen yhdistelmä

Työkalupakki on luotu vuosina 2011-2013 opetushallituksen tukemassa kehittämishankkeessa ”Elinvoiman vapauttava pedagoginen toimintamalli musiikkioppilaitoksen uudistamisessa”. Ns. voimaantumiprojektin yhteistyökumppanina on toiminut Voimaversum Oy ja prosessin ohjaajana KT Juha Siitonen.

ILOLLA JA RIEMULLA – ohjaava filosofia työkalupakin perustaksi: Hankkeen 1. vaiheessa keskityttiin oppilaitoksen toimintakulttuurin perustan vahvistamiseen. Oppilaitokselle luotiin koko opettajakunnan kanssa yhteinen ohjaava filosofia (OF). Tuloksena saatiin yhteinen näkemys a) toiminnassa onnistumisen kannalta äärimmäisen tärkeistä asioista (loukkaamattomat arvot), b) innostavasta tahtotilasta, jota kohti edetään johdetusti, ja c) oppilaitoksen olemassaolon suuresta tarkoituksesta. Opettajat totesivatkin, että moniulotteisen, rohkean ja kriittisen keskusteluprosessin tuloksena saimme yhdessä luoduksi suomalaiseen musiikkioppilaitokseen sellaisen ohjaavan filosofian ja hengen, johon opettajat itse uskovat, joka koetaan eettisesti kestäväksi ja erinomaisia tuloksia synnyttäväksi, ja jollaisessa kulttuurissa on oikeus olla innostunut ja kokeileva luova heittäytyjä.

OF:mme mukaisessa ”ilolla ja riemulla” kulttuurissa koetaan ”soivaa hyvinvointia” ja autetaan toisia olemaan parhaimmillaan. Oppilaitos on kuin keidas, jossa jokainen kokee itsensä hyväksytyksi, tervetulleeksi ja arvostetuksi. Ilolla ja riemulla ajattelussa pyritään erinomaisiin tuloksiin. Yhdessä onnistumisen pedagogiikalla tavoitellaan entistä motivoituneimpia oppilaita, innokkaampia asioiden harjoittelijoita ja sinnikkäämpiä haasteiden voittajia. Oppilas-opettaja –tilanteet pyritään rakentamaan elvyttäväksi molemmille osapuolille. Opetuksessa käytetään menetelmiä ja luodaan tunneilmastoa, jotka vahvistavat oppilaan voimavarojen käyttöön saamisen kannalta tärkeää voimaantumisen perustaa (Siitonen 2013). Oppilaitoksessa uskotaan, että voimaantunut oppilas on paras oman oppimisensa, kasvunsa ja tavoitteidensa saavuttaja. Opettajan tehtävään kuuluu – ja on jopa velvollisuus – toimia onnistumisen etsijänä ja näkyväksi tekijänä. Opettaja on huippuammattilainen: substanssiosaaja, pedagoginen osaaja ja yhteisössä toimija. OF:n mukaisessa toiminnassa keskiössä on enemmän henki, jolla luodaan kuin malli, jolla toimitaan.

Oulun konservatorion ohjaavassa filosofiassa luotiin perusta ihmisarvolähtöiselle toimintakulttuurille ja elinvoiman vapauttavalle yhdessä onnistumisen pedagogiikalle.

Hankkeen 2. vaiheen tavoitteeksi asetettiin pedagogisen työkalupakin täyttämisen ”ilolla ja riemulla” – filosofian lähtökohdista. Prosessi alkoi pedagogisten käytäntöjen näkyväksi tekemisellä. Yhdessä etsittiin vastauksia kysymykseen *Millaisilla pedagogisilla menetelmillä, toiminta- ja ohjaustavoilla saavutamme tahtotilamme mukaiset tulokset ja kokemukset?* Rikas ja avartava keskustelu sai monet havahtumaan ja vapautumaan entistä rohkeammin toimimaan yhdessä luodun OF:n tahtotilan, arvojen ja tarkoituksen pohjalta. Toisilta oppiminen, jakaminen ja yhdessä onnistuminen alkoi tuntua arvokkaalta.

Miten olen toiminut, että olen saanut oppilaan oppimaan, innostumaan ja harjoittelemaan?

Soitinkohtaisissa ryhmissä opettajat tekivät näkyväksi arjen käytäntöjään ja tuottivat monipuolisen materiaalin pedagogisen työkalupakin ensimmäiseen versioon. Aineistosta nousi 12 aihealuetta, joihin opettajat alkoivat siirtää ”työkalujaan”.

Opettajilla oli nyt käytettävissä koko opettajakunnan aineisto. Tehtävänä oli täyttää työkalupakki, jossa on 12 aihealuetta. Ohjeena oli kirjata *aihealuetta menettelytapoja, ideoita, harjoitteita ja tarinoita, jotka koetaan oppilaitoksen oppimisen, kasvun, innostumisen ja voimaantumisen kannalta merkityksellisiksi.*

Tuotostaan opettajat arvioivat vielä yhteisesti ja pohtivat myös käytettävyysskysymystä.

TULOKSENA SYNTYI JATKUVASTI TÄYDENTYVÄ PEDAGOGINEN TYÖKALUPAKKI OMAN TYÖN TUEKSI.

Lähteet:

Siitonen, J. 2013. Yksilön voimaantumisen perusta ja ydintekijät. Teoksessa P. Atjonen (toim.) Työ arvonsa ansaitsee. Juhlakirja 113-vuotisen kajaanilaisen opettajankoulutuksen kunniaksi. Oulu: Oulun yliopisto, 236 - 251.

PEDAGOGISEN TYÖKALUPAKIN RAKENNE JA SISÄLTÖ

OPETTAJATASO

(Pedagoginen ote, menettelytavat, käytännöt, toimintatavat)

Tuntiin valmistautuminen	Palkitseminen
Hyvän opettajan avaimet	Tunnin rakenne

OPPILASTASO

Innostuksen ylläpitäminen	Harjoittelu
Ryhmäytyminen	Esittäjä – kuuntelija (elävä yleisö)
Yksilön huomioiminen	Opaskirja oppilaan vanhemmille

OPPILAITOSTASO

Näky ja kuuluu kaupungissa	Etiikka
Tarinat / Innostavat esimerkit	Johtaminen (Yhdessä luotu ohjaava filosofia perustana)
Henki	Opettajien ryhmäytyminen
Lukuvuoden pedagogiset tapahtumat	Verkostoituminen; yhteys muuhun musiikki- ja taide-elämään
Muita huomioita	

Huom!

Käsissäsi on nyt työkalupakin pelkistetty nettiversio. Työkaluista on näkyvillä esimerkkejä seuraavilla sivuilla. Opettajilla on käytössä koko aineisto, joka on rikas menetelmien ja työkalujen ideapankki, jota he täydentävät sopimallaan tavalla. Tämä on anonymiversio. Aineistoa tuottaneiden opettajien nimet on poistettu. Nimi on korvattu tekstillä ”Opettaja N. N.”. Oppilaitos on nimennyt vastuuhenkilön, jonka hallussa on nimet sisältävä versio.

Esimerkkejä pedagogisen työkalupakin sisällöstä

eli menettelytavoista, joita Oulun konservatorion opettajat käyttävät oppilaidensa oppimisen, kasvun, innostumisen ja voimaantumisen aikaansaamisessa ja ylläpitämisessä.

PEDAGOGINEN TYÖKALUPAKKI
OPETTAJATASO
Tuntiin valmistautuminen
<p style="text-align: center;">Opettaja N. N.</p> <p>Taustatiedot: Yksityistunti – pop/jazz laulaja, ikä n. 15-20v.</p> <p>Miten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tulen opetustilaan hyvissä ajoin ennen tunnin alkua, jotta ehdin laittaa luokan valmiiksi sekä asennoitua tuntiin. - Luen muistiinpanoni oppilaasta. Mitä olemme tehneet viimeksi? Mitä on tarkoitus tehdä tällä tunnilla? Mitkä olivatkaan pidemmän aikavälin tavoitteemme sekä mitkä toimintatavat kyseiselle oppilaalle toimii parhaiten? Minkälainen oppija hän on? - Kun oppilas tulee tunnille, yritän kohdata hänet samalla energiatasolla millä hän itse on. Tunnin edetessä voin yrittää nostaa tai laskea energiatasoa sen mukaan mikä on oppimisen kannalta järkevintä. <p>Kuka ja keiden kanssa?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opettaja yksin - Mahdollisuuksien mukaan kollegan tai muun tukihenkilön kanssa <p>Miksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jotta oppilas oppisi nopeasti ja mielekkäästi. <p>Oppilaan voimaantumiseen vaikuttamisen näkökulma :</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Selkeys ja tavoitteellisuus:</i> Oppilas kokee arvostusta ja itsensä tervetulleeksi, kun hän huomaa opettajan vastaanottavan hänet arvostavalla tavalla ja tuntee, että koko tilanne on valmisteltu häntä varten. Opettajan muistiinpanot oppilaasta auttaa opettajaa rakentamaan tunnista selkeän ja oppilaan omiin valmiuksiin sopivan tapahtuman. Opettajakin valmistautuu välitavoitteen saavuttamiseen ja onnistumisten syntymiseen. Oppilas aistii ja tulkitsee opettajan uskomuksia ja innostumista. Pienetkin välitavoitteissa onnistumiset vapauttavat oppilaan voimavaroja seuraavan tavoitteen saavuttamiseen. Selkeys ja tavoitteellisuus yhdistyneenä onnistumisten kokemiseen vahvistavat oppilaan itseluottamukseen liittyviä pystyvyysuskomuksia ja myös minäkuvan myönteisyyttä, ja näin vahvistavat oppimisen kannalta tärkeää voimaantumisen perustaa.. - <i>Yhdessä onnistuminen:</i> Kun opettaja valmistautuu oppilaan kanssa yhdessä onnistumaan, hän tässä valitsee oppilaalle parhaiten sopivat työskentelytavat ja kikat. Näin opettaja varmistaa onnistumisen kokemusten syntymisen oppilaalle. Onnistumisten näkyväksi tekeminen vaikuttaa oppilaan pystyvyysuskomusten vahvistamiseen, mikä näkyy innostumisena ja haluna yrittää parhaansa tunnin aikana ja kotona harjoitteluna sen jälkeen.

Opettaja N. N.

Taustatiedot: Kaikki oppilaat, 7-20-vuotiaat

Miten:

- Oma soitin ja välineet kunnossa: kokeillaan säännöllisesti, että oppilaan välineet ovat kunnossa, tarvittaessa tehdään pikakorjaukset ja ohjataan huoltoon
- Välineet: metronomi, viritysmittari, nauhuri ja nuottimateriaali suunniteltu, hengitysvälineet, ilmapallot, pillit, Breathbuilder, soitinkorjausvälineet, klarinetin lehdet, CD-soitin, CD:t, tietokone, YouTube

Kuka ja keiden kanssa?

- Opettaja yksin
- Mahdollisuuksien mukaan kollegan tai muun tukihenkilön tai oppilaan kanssa

Miksi:

- (Voisitte kirjoittaa miksi tällaiset tuntiin valmistautumisen menettelytavat ovat perusteltuja ja tärkeitä; opettajan ja oppilaan kannalta)

Oppilaan voimaantumiseen vaikuttamisen näkökulma :

- *Selkeys ja tavoitteellisuus:* Välineistä huolehtiminen on viesti asian arvostamisesta ja erityisesti oppilaan arvostamisesta. Selkeys ja järjestys ovat yhteydessä turvallisen ilmapiirin luomiseen. Tällä on vaikutus oppilaan arvostuksen kokemiseen ja pystyvyysuskomusten vahvistumiseen (Itsearvostus, Itseluottamus).
- *Onnistuminen:* Soittimesta sekä oppimista tukevista välineistä ja oheismateriaaleista huolehtimalla tuetaan oppimista ja onnistumisen kokemusten syntymistä. Kun opettajalla on tunne, että oppimista tukevat välineet ja materiaalit ovat kunnossa, se välittyy myös oppilaaseen ja oppimistilanteen innostavuuteen. Järjestys luo myös hallinnantunnetta, mikä auttaa opettajaa keskittymään oppilaaseen, hänen arvostavaan kohtaamiseen ja hänessä olevan mahtavan voimavarapotentialiin vapautumiseen (Pystyvyysuskomukset / Itseluottamus, Minäkuvan myönteisyys, Identiteetti soittajana ja arvostettuna yhteisön jäsenenä; Ks Siitonen 2013 / Yksilön voimaantumisen perusta ja ydintekijät).

Opettaja N. N.

Taustatiedot: Musiikkileikkikoulu 4-vuotiaat

Miten:

- On mietittävä tunnin aihe ja musiikillinen tavoite. Sen jälkeen mietitään siihen liittyviä lauluja, leikkejä, liikuntaa (metodilaulu = helppo oppia, lyhyt, ambitukseltaan suppea, laululeikkejä, liikuntaleikkejä).
- Aiheet muodostuvat vuodenaikojen mukaan, esim. syksyyn liittyy sadetta, eläimiä kuten siilo, etana, karhu jne.
- Musiikillisia tavoitteita ovat mm. hidas-nopea, piano-forte, korkea-matala jne.
- Kun aihe, musiikillinen tavoite ja laulusto on valittu, tehdään tuntisuunnitelma tarinan kanssa esim.
 - 1) alkulaulu (syke- / kehorytmitaputukset ja kuulumiset kaikilta)
 - 2) loru tai laululeikki (aiheeseen johdattelu esim. Talo punainen, isäkarhu, äitkarhu, pikkukarhu)
 - 3) liikunta, vapaa
 - 4) metodilaulu esim. Aa aa pullalasta (karhu leipoo herkkuja) la-so-mi
 - 5) soittaminen, Talo punainen
 - 6) liikunta (esim. leipomissikermä osin CD:ltä ohjattu)
 - 7) rentoutus/tehtävä (piirretään esim. isäkarhun rytmiä)
 - 8) loppulaulu
- Kun tuntisuunnitelma on tehty hyvin ja on selkeänä omassa mielessä, itsellä on rauhallinen ja varma olo ottaa lapset tunnille ja tunti sujuu jouhevasti ilman ylimääräisiä ajatuskatkoja (oppilaat monesti ”lehahtavat” sellaisissa tilanteissa)
- Oppilaat tulee ottaa vastaan iloisella mielellä ja sellaisina kuin he ovat

- Oppilaista näkee heti, onko jokin juttu mukava vai ei, innostuvatko he vai ei. Jos ei, on tuntisuunnitelmaa muutettava hiukan. Paras palaute on lasten riemu ja innostus.

Kuka ja keiden kanssa?

- Opettaja yksin
- Mahdollisuuksien mukaan kollegan tai muun tukihenkilön tai oppilaan vanhempien kanssa

Opettaja N. N.

Miten:

Luovu ennakoasenteista ja –odotuksista oppilaan suhteen, et pety, pysyt rauhallisena ja rentona = hellitä!

Muistikirja opettajan omia muistiinpanoja varten:

- tunnin kulku, oppilaan esille nousseet ongelmat -> harjoitukset niitä varten
- läksyt seuraavalle tunnille
- tunnin ilmapiiri, oppilaan asenne ja fiilis
- ideat ja harjoitukset seuraavalle tunnille

Kuka ja keiden kanssa?

- Opettaja yksin
- Mahdollisuuksien mukaan kollegan tai muun tukihenkilön kanssa

Palkitseminen

Opettaja N. N.

Miten:

- Aina kun on aihetta kehuun / edistymiseen / tavoitteiden saavuttamiseen, niin se sanotaan oppilaalle -> ei pantata kehuja
- Joskus jopa nuotinreunaan kirjoitetaan esim. Hyvä, hienoa, olipa hyvä ääni. Piristää ja kannustaa kummasti oppilasta, ehkä kotona myös vanhempia.

Kuka ja keiden kanssa?

- Opettaja ja oppilas
- Mahdollisuuksien mukaan kollegan tai muun tukihenkilön tai oppilaan vanhempien kanssa

Oppilaan voimaantumiseen vaikuttamisen näkökulma :

- *Onnistuminen:* Aina kun oppilas saa palautteen onnistumisesta, sillä on vaikutus itseluottamukseen liittyviin pystyvyyysuskomuksiin ja arvostuksen kokemukseen.
- *Selkeys ja tavoitteellisuus:* Kun opettaja konkreettisesti tekee näkyväksi edistymisen ja tavoitteen saavuttamisessa onnistumisen (esim. sanoin, ilmein ja elein toteamalla sekä kirjoittamalla nuorin reunaan), hän vaikuttaa oppilaan uskomusperustan ja arvostuksen kokemuksen vahvistumiseen. Oppilaan voimaantumisen perustan vahvistumisen ja siihen liittyen voimavarojen vapautumisen kannalta on keskeistä saada palaute pienestäkin edistymisestä ja tavoitteen saavuttamisen kannalta oikeasta vähäisestäkin toiminnasta. Oppilas sitoutuu, ponnistelee haasteiden voittamiseksi ja kokee toiminnan mielekkäänä, kun opettajan kautta kokee hyväksyntää, arvostusta ja palautteen onnistumisestaan. Tällöin oppilaan itseluottamus, itsearvostus ja minäkuvan myönteisyys vahvistuvat mahdollistaen oppilaassa olevan mahtavan voimavarapotentialin vapautumisen ja suuntautumisen yhdessä asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen.
- *Tunneilmasto:* Kun opettaja toimii oppilaitoksemme ”ilolla ja riemulla” –filosofian mukaisesti onnistumisten etsijänä ja näkyväksi tekijänä, oppilas kokee tunneilmaston myönteisenä, lämminhenkisenä, kannustavana ja innostavana. Tällä on vaikutus hyväksytyksi ja arvostetuksi

kokemiseen (itsearvostus, itseluottamus) sekä samalla minäkuvan ja identiteetin selkiytymiseen. Näin oppilaan voimaantumisen perusta vahvistuu ja seuraukset näkyvät välittömästi vastuun ottamisena ja pitkällä aikavälillä elämässä menestymisen uskomusperustan vahvistumisena.

Opettaja N. N.

Miten:

- Vihreitä nastoja luokkahuoneen seinälle hyvistä suorituksista. Jokaiselle oppilaalle oma rivi nastoja. Kaikki voivat seurata / verrata rivejä keskenään. *Jokainen oppilas tietää vain oman rivinsä.*

Kuka ja keiden kanssa?

- Opettaja ja oppilas
- Mahdollisuuksien mukaan kollegan tai muun tukihenkilön tai oppilaan vanhempien kanssa

Oppilaan voimaantumiseen vaikuttamisen näkökulma :

- Vihreitä nastoja seinälle –idea on ”ilolla ja riemulla” –pedagogiikan hengen mukaista. Opettaja rakentaa oppimistilasta ja –tilanteesta keitaan, jossa tavoitteena on saada aikaan oppimista eli tuottaa onnistumisia ja tehdä ne näkyväksi vihreiden nastojen avulla.
- Oppilaat ovat herkkiä aistimaan opettajan arvostuksen häntä kohtaan. Vihreät nastat toimivat myös muistuttimina ilmapiirin kannustavuuden ja lämminhenkisyyden merkityksestä oppimismotivaation jatkuvan ylläpitämisen merkitykseen. Oppilaan voimavarojen vapautumiseen ja yrittämiseen vaikuttaa hyväksytyksi, tervetulleeksi ja arvostetuksi kokeminen sekä uskomukset omasta oppimisesta, jota vihreiden nastojen –idea tekee näkyväksi.
- Opettaja on onnistumisten etsijä ja näkyväksi tekijä. Kun tämän periaatteen mukaan toimii, oppimistilanteesta muodostuu elvyttävä (ei lamaannuttava) opettajalle itselleen, oppilaalle ja usein myös oppilaan kotiväelle. Onnistumisten näkyväksi tekeminen - jota vihreät nastat konkretisoivat – toimii myös kotona tehtävän harjoittelun ja oppimista tukevan työn arvostuksen osoittimena.

Opettaja N. N.

Taustatiedot: Sopii kaikenikäisille oppilaille

Miten:

Skittles-treenit

- Kun tulee vaikea kohta teoksessa, tarvitaan 1-3 noppaa, skittles-pussi + vesipullo, ehkä metronomi / kynä / peili / viritysmittari
- Tehtävä: tutkitaan, missä biisin ongelma ja otetaan se pois ympäröimällä kynällä. Heitetään noppa ja katsotaan silmäluku. Otetaan skittles-pussista yksi karkki ja laitetaan se pöydälle. Jos silmäluku on kolme, ongelmakohta soitetaan kolmesti, täydellisesti. Pitää olla tarkkana ja korvat auki, kuunnellaan itse ja päätetään toimiiko vai ei.
- Jos on vaikea kohta, soitetaan hitaammin (metronomilla oikea tempo), yritetään uudestaan
- Kun on onnistuttu kolme kertaa, saa syödä karkin (nokkahuilistien täytyy juoda vettä karkin jälkeen)
- Voi päättää itse montako patkää biisistä treenataan tällä tasolla.

Kuka ja keiden kanssa?

- Opettaja ja oppilas

Opettaja N. N.

Miten:

PALKITSEMINEN (kannustus, kehuminen)

- Kysellään kuulumiset: Väsyttääkö? Onko ollut rankka päivä?

- Jutellaan aluksi vähän, keskustelun aihe johdatellaan kulloinkin mieleen tulevalla tavalla itse varsinaisen tunnin aiheeseen ja teoksiin
 - Tunnin aiheeseen käymisen jälkeen pidetään ”juttuideaa” yllä oppilaan iän ja senhetkisen tason edellyttämällä tavalla; nuoremmille enemmän ”juttuideaa”, vähemmän vaikeita asioita, vanhemmille oppilaille vähemmän ”juttuideaa” ja enemmän vaikeita asioita. Lisäksi otetaan huomioon oppilaan motivoituminen tunnin alussa, missä suhteessa ”juttua”/vaikeita asioita painotetaan.
- Olen oppilaitteni (14-24v) kautta oppinut itse todella paljon. Kiteytys: Tavoite saada oppilas nauttimaan musiikista ja lukea hänen olemuksestaan onko hän tyytyväinen oppimaansa.

Kuka ja keiden kanssa?

- Opettaja ja oppilas tai opettaja ja 2-3 oppilasta yhtä aikaa

Miksi:

- Palkitseminen tärkeää, koska se ei ”vaikuta” ainoastaan siinä hetkessä vaan juurruttaa oppilasta entisestään siihen ajatukseen, että ”kyllä minä ihan oikeasti osaan”. Ts. palkitsemisen vaikutus ulottuu pitkälle oppilaan tulevaisuuteen ja vaikuttaa myöskin voimaantumisen tukipilareihin.

Opettaja N. N.

Miten:

- Oppilas ja opettaja toimivat yhdessä: etsivät ratkaisuja ja yrittävät kehittää ääntä. Jos kehitys onnistuu, se palkitsee.
- Oppilasta voi kiittää, voi sanoa tärkeitä sanoja hänelle, mutta paras palkinto on, kun oppilaalle annetaan tehtäväksi sellainen kappale, josta aiemmin ei voinut uneksiakaan. Seuraava askel tarvitsee paljon työtä.
- On ahkeria ja laiskoja, luonnetta (laiskuus) vaikeampi muuttaa, mutta useammin epävarmuus omia mahdollisuuksia kohtaan aiheuttaa enemmän esteitä.
- Eräs oppilas sanoi puolen vuoden ajan: ”Ei pysty!” Sen jälkeen ääni kehittyi räjähtävästi. Valitettavasti en tiedä tytön kohtalosta mitään. Vuoden opetuksessa hän tunsu kasvavaa kehitystä ja uskaltautui pyrkimään korkeakoulun kirkkopuolelle. Pääsi helposti; opettajat puhuivat vain äänestä.

Kuka ja keiden kanssa?

- Opettaja ja oppilas
- Mahdollisuuksien mukaan kollegan tai muun tukihenkilön kanssa

Yhteisen päivän täydennyksiä

Työryhmä X

Opettaja N. N.

On tärkeää kehua oppilasta muiden kuullen. Opettaja N.N. on hyvä esimerkki tästä, koska oli luokkakonsertissa täydessä Pikkusalissa kertonut jokaisesta oppilaasta vuorollaan, missä nämä olivat erityisesti kehittyneet. Opettaja M.M:n oma alttoviuluryhmä oli oppinut yhteisen ”tsemppauksen”. Kun kehitystä oli tapahtunut, ryhmä oli jatkanut ”tsemppausta” pitääkseen tasonsa. Nousi ylpeys omasta ryhmästä.

Opettaja N. N.

Julkinen nöyryytys on vakavaa, jo opettajan naurahtaminen saattaa satuttaa oppilasta.

Opettaja N. N.

Lapset ovat usein mustavalkoisia, eivät ymmärrä ironiaa.

Keskustelimme siitä, kuinka merkittävä opettajan kehonkieli on. Kehumisen tulee olla aitoa, muuten

kehonkieli kertoo muuta. Puhuimme myös siitä, että opettaja voi myöhemmin selvittää omia ”töppäyksiään” tietyissä tilanteissa keskustelemalla siitä oppilaan kanssa. ”Olin silloin erityisen väsynyt...” tms. Tärkeää että väärinkäsitykset eivät jäisi elämään. On myös hyvä, jos vanhemmat ottavat yhteyttä, niin asioita voidaan selvittää.

Opettaja N. N.

Oppilas vaistoa laulaessaan kun opettaja on aidosti innostunut, oppilas tuntee olevansa kuin ”kirkossa”.

Opettaja N. N.

On tärkeää asettautua lapsen asemaan antaessaan kiitosta. Esimerkiksi ironia ei auta.

Opettaja N. N.

Oppilaalla saattaa olla pohjalla erityisen huono itsetunto, opettajan keuhut saattavat toistamiseen yllättää (muuttaa käsitystä itsestä), kun lähtöasetelma on itsellä pessimistisesti latautunut. Opettajalta keuhut eivät ole pois.

Palkitsemisessa käytetään erilaisia käytännöllisiä keinoja, mainittiin mm. tarinat. Opettajaa vaihtaessa on tärkeää keskustella entisen opettajan käytännöistä; esim. lapsi saattaa pettyä jos uusi opettaja ei annakaan tarroja.

Opettaja N. N.

Joku erityisopettaja oli kerännyt marmorikuulia kulhoon aina onnistumisten yhteydessä. Kulhon täytyttyä voitiin järjestää jotain yhteistä kivaa, leffailta tms.

Hyvän opettajan avaimet

Pedagogisten kehittämispäiviemme yhteisissä keskusteluissa nousi esille seuraavia Hyvän opettajan avaimia:



Heittäytymisen osaaja

- Heittäytyy, kertoo omia kokemuksia, muistoja
- Uskaltaa itse kokeilla uutta
- Joskus jopa hulluttelee myönteisen vastuullisen luovuuden lähtökohdista



Innostumisen ja innostamisen taitaja

- Aito innostus heijastuu opetuksessa ja yhteisössä rakentavana toisia arvostavana läsnäolona



Lahjakkuuden huomaaja ja sen näkyväksi saattaja

- Uskoo että kaikissa ihmisissä on mahtava voimavarapotentialiaali, jonka vapauttamisen ja käyttöön saaminen on opettajan, oppilaan ja tukiverkoston ydintehtävä.



Ammattitaidon ylläpitäjä

- Lukee, keskustelee, seuraa mm. netistä, kyseenalaistaa, tutkii ennakkoluulottomasti, soveltaa, jakaa osaamista, oppii toisilta



Tässä hetkessä läsnä



Yhdessä toimija

- Soitinryhmä, yhteisö, alue

Opettaja N. N.

- Ydinosaaminen: Tietää mahdollisimman paljon kaikesta omaan ydinosaamiseen liittyvästä
- Jatkokouluttaa itseänsä. Seuraa alaansa ja aikaansa.
- On myös omaa musiikillista ambiitiota
- Tietää muusikon ja opettajan ammatista ja alasta. On elänyt sitä. Tietää mitkä oikeasti on tällä hetkellä työelämän vaatimukset ja osaa oppilaita niihin valmentaa.
- On hyvä pedagogi. Kannustava, ei lannistava.
- On mahdollisimman organisoitunut. Luo oppilaalle turvallisen oppimisympäristön ja luottamuksen opittavaan asiaan
- Hyvä ihmistuntemus
- Huumorintaju. Oppiminen saa olla kivaa, vaikka tehdään tosissaan
- Kuuntelee oppilasta sen omissa ambitioidensa, onko varma visio siitä, mitä haluaa tulevaisuudessa tehdä? Miten voi opettajana auttaa siinä?
- Kerää palautetta oppilailta ja pyrkii ottamaan sen huomioon.

Opettaja N. N.

- Oppilaasta pitäisi olla kiinnostunut myös ihmisenä
- Opettajan pitäisi itse olla innostunut opetettavasta asiasta, innostus tarttuu
- Negatiivisen ja positiivisen palautteen pitäisi olla linjassa/balanssissa. Oppilaat huomaavat epäaitouden.
- Yksilöopetuksessa oppilaalle pitää luoda ”lyhyen- ja pitkänmatkan” suunnitelma ja innostaa oppilasta vaikeiden aikojen yli maalailemalla ja ”myymällä” ajatusta -> mitä sitten myöhemmin tästä saat/hyödyt.

Opettaja N. N.

- lapset oppivat hyvin mallista
- etsitään vaikea kohta ja laitetaan se mikroskoopin alle
- metaforat tärkeitä, voi olla esimerkiksi välinemetaforia, kuten Breath-builder – hengitystä ja puhallusta vahvistava laite
- metaforavertauksia esimerkiksi harjoitteluun:
 - *Norsu on syötävä pieninä palasina (pienissä pätkissä harjoittelu on tehokkaampaa, vaikea kohta jaetaan pieniin osiin ja ”läpivalaistaan” ne)
 - *Rautaa on taottava kun se on kuuma
 - *Kolmas kerta toden sanoo jne. (toistot tärkeitä)

Opettaja N. N.

- Avoin mieli, avoimet silmät ja korvat ottaa opetettava asia esille juuri kyseisen opiskelijan vastaanottokyvyn tasolla.
- Aina positiivinen, lämmin ja kannustava suhtautuminen. Silloin kestää tarvittaessa olla tiukkakin.
- Opettajan oma ammattitaito on aivan ehdoton.
- Vaikka tunnissa on positiivinen lataus, silti voidaan vaatia.
- Kiinnostus opiskelijasta kokonaisuutena.

Tunnin rakenne

Opettaja N. N.

Tunnin rakenne (rakenne toimii kaiken ikäisillä eri pituisina)

- soittotunnin rytmi auttaa valmistautumaan tuntiin nopeammin
- kaikilla tunneilla sama ”rytmi”
- tervehtiminen, puhuminen
- punnerrukset (kaikenikäiset), tehdään vaikka yksi, se on ok!
- hengitys- ja puhallusharjoitukset
- tekniikan harjoittaminen: asteikot, etydit jne.
- soittoläksyt
- haastetyöskentely
- uuden materiaalin esittely ja kokeilu – läksyjen selittäminen
- jokin leikki tai rentoutusharjoitus
- loppusoittajaiset: soitetaan yleensä kiva duetto, jonka oppilas jo osaa
- keskustelu ja heippa!

Opettaja N. N.

30, 45, 60 min

Onko perinteisen oppitunnin aika ohi? Jos voit jakaa 90 min kahdelle oppilaalle, heikolle ja lahjakkaalle, kumpi saa pidemmän tunnin? Onko ns. ”kädestä pitäen” –tunnin aika ohi? Oppilailla on käytössä Youtube, Spotify, ym. Musiikkia kuulee ja näkee mediassa todella paljon. Miten opettaja voi tehdä itsensä näkyväksi? Onko opetus muuttunut tai pitäisikö sen muuttua nykytilanteessa? Opetusta löytää helposti netistä ja esimerkkejä soitosta, opettamisesta, bändeistä ym. on valtavasti. Mikä on henkilökohtaisen opettajan rooli nyt ja tulevaisuudessa? Miksi nykyinen henkilökohtainen opetus on pitänyt asemansa? Onko fyysisen opettajan läsnäolo turvallisempaa vai yksinkertaisesti parempi oppimisen malli. Meitä kannustetaan tekemään kaikki nykyinen netissä - lippujen tilaaminen, veroasiat, osoitteenmuutokset, ym. Eikö soitonopetuskin voisi siirtyä vain ja ainoastaan nettiin? Ollaanko siihen menossa?

Opettajan roolista ja soitonopetuksen tavoista

Henkilökohtainen soitonopetus tietysti reagoi heti. Virheet voi opettaja korjata ja opastaa henkilökohtaisesti teknisissä asioissa. Ok, toimii vasta-alkajilla. Entä pitkälle edenneet opiskelijat? Heillä on tietotaito jo moniin asioihin, joita ei tarvitse kädestä pitäen neuvoa. Mikä opettajan rooli silloin on? Onko opettaja vain ”valvoja” sille, että läksyt tehdään. Voitaisiinko asiaa tutkia esimerkiksi vertaamalla, oppilas opettelee tietyt asiat opettajan kanssa, verrokki oppilas yksin. Tulokset tietysti vain viitteitä antavia kun henkilö on eri. Henkilökohtainen tuntuma, että Pohjois-Suomessa (esim. Oulu) heavybändeillä on aika hyvä menestys jopa globaalisti. Bändejä on paljon, mutta en tunne montakaan heavymusiikkia, joka olisi käynyt perinteisen soitonopetuksen väylän. *Onko soitonopetus (myös pop/jazz) urautunut tutkintoihin, näyttöihin ja samanlaisiin ”Näin on aina” tehty tapoihin, kuin mistä helposti länsimaisen taidemusiikin opetusta syytämme.*

Opetuksen toteutusmallin pohdintaa

Voimmeko tuudittautua siihen, että nykyisessä taloudellisessa tilanteessa soitonopetus valtion ja kuntien valloituksen piirissä säilyy? Pitäisikö meidän itse miettiä, pitääkö asialle tehdä jotain? Rehellinen pohdinta mihin soitonopetus on menossa. Millä argumenteilla henkilökohtainen soitonopetus tulevaisuudessa perustellaan. *Tällä alalla olevien ihmisten täytyisi sitä miettiä ja muotouttaa soitonopetus tähän päivään.* Rahan vähyyys ja opetuksen saaminen myös mediasta voi olla vaarassa nykyiselle opetusmallille. Perustelut nykyiselle mallille tarvitaan tai nykyistä mallia voidaan ryhtyä muuttamaan.

OPPILASTASO

Harjoittelu

Opettaja N. N. (kaksi opettajaa yhdessä)

Miten:

- Opettajan velvollisuus on neuvoa miten harjoitellaan. Selkeä tehtävänanto helpottaa harjoittelua.
- Pienten (alle kouluikäisten ja alaluokkalaisten) harjoittelussa vastuu on vanhemmilla. Vanhemmat voivat olla tarvittaessa mukana tunneilla, ja ohjeita annetaan reissuvihossa sekä puhelimitse.
- Harjoittelua tehdään käytännössä oppitunneillakin: toistetaan lyhyitä jaksoja ja vaikeita kohtia, ja annetaan vinkkejä teknisiin ongelmiin. Opetellaan kuuntelemaan tarkemmin omaa soittoa. Uudet asiat tutkitaan läksynannon yhteydessä. Paitsi tekniikkaa, myös tulkintaa ja sen keinoja harjoitellaan. Annetaan ohjeita ajankäyttöön ja asetetaan selkeitä välitavoitteita.
- Soittoasentojen ja –tapojen jatkuva seuraaminen kuuluu olennaisesti harjoitteluun.

Kuka ja keiden kanssa?

- Opettaja ja oppilas
- Mahdollisuuksien mukaan kollegan tai muun tukihenkilön tai oppilaan vanhempien kanssa

Miksi:

- Perheen tuki on tärkeä kaikissa harrastuksissa. Vanhempien kiinnostus soitettavaan musiikkiin tukee ja innostaa, ja opettajan neuvojen pohjalta tarkempikin apu harjoittelussa onnistuu.
- Uuden oppiminen nopeutuu, kun harjoitellaan oikealla tavalla (ei läpisoittoa ja omien virheiden toistoa), ja siten estetään kyllästyminen ja turhautuminen.
- Selkeä läksynanto (välitavoite) tekee harjoittelun helpommaksi. On epärealistista odottaa oppilaan soittavan viikon kuluttua ”paremmin”, jos hänelle ei ole annettu siihen keinoja.

Opettaja N. N.

Taustatiedot: Nuorille aikuisille

Miten:

- Harjoittelemisen opettelu tunnilla opettajan ohjauksessa:
 - Taitotasoon sopivien harjoiteltavien jaksoiden pituudet
 - Sopivassa tempossa harjoittelu (esim. riittävän hidas tempo)
 - Riittävä määrä toistoja
- erilaisten harjoittelumetodien oppiminen ja niiden soveltaminen
- Harjoittelun tavoitteiden asettaminen:
 - Mitä harjoittelen tällä kerralla? Miten?
 - Oman harjoittelun analysointi
- Ammattimaisen harjoittelun oppiminen

Miksi:

- Harjoittelun tehostaminen:
 - Osaamisen nopeampi saavuttaminen → motivoi harjoittelemaan, turhautumisen välttäminen, parempi oppimistulos]

Opettaja N. N.

Miten:

- Tunnilla kerrotaan selkeästi, mitä ja miten harjoitellaan kotona. Ei riitä pelkkä toteamus, että muista harjoitella tietty aika päivässä.
- Jos joku ei ole harjoitellut, niin ei liikaa painostusta tai moittimista, vaan harjoitellaan sitten tunnilla.
- Kannustava keskustelu tunnilla kaikkien kanssa: miten ja miksi harjoitellaan? Keskusteleva ilmapiiri.
- Valokuvaus / taltiointi kännykällä hyvistä, mutta myös ”huonojen hetkien” kannustamiseen.

Kuka ja keiden kanssa?

- Opettaja ja oppilas
- Mahdollisuuksien mukaan kollegan tai muun tukihenkilön tai oppilaan vanhempien kanssa

Miksi:

- (Voisitte kirjoittaa miksi tällaiset harjoittelun menettelytavat ovat perusteltuja ja tärkeitä; opettajan ja oppilaan kannalta)

Opettaja N. N.

Miten:

- Suosittelen oppilaille, että kirjaavat löytönsä paperille, jotta voivat harjoitella samalla tavalla kotona. Aloittelijoille en suosittele etsimään ääntä kotona, mutta myöhemmin voin vaihtaa kieltä ja suositella.

Kuka ja keiden kanssa?

- Opettaja ja oppilas
- Mahdollisuuksien mukaan kollegan tai muun tukihenkilön kanssa

Innostuksen ylläpitäminen

Opettaja N. N.

Taustatiedot: Ikä 15-18 v.

Miten:

- *Asettaudutaan samalle taajuudelle* ja tasolle oppilaan kanssa
- *Yhdessä tekeminen*, soitetaan yhdessä ahkerasti, välillä voidaan höllentää intensiteettiä ja vaikka jutella vähän
- *Nauhoittaminen*: kun on saatu harjoiteltua jokin kappale, ”esitetään se itselle” nauhoittamalla ja kuunnellaan heti perään. Äänittäminen toimii peilinä: peilataan (verrataan) äänitettä omaan käsitykseen omasta soitosta. Kun ei tarvitse soittaa, niin on enemmän energiaa suunnattavaksi kuunteluun. Keskustellaan kannustavassa hengessä yhdenvertaisesti kuullusta. Palkitaan harjoittelu esim. Oppilas saa itse valita tarrat, jotka ilmentävät esim. Läksykappaleiden tunnelmaa, emootiota, karaktääriä jne.
- Yhteisöllisyys -> orkesteritoiminta, luokkatunnit, matineat -> Puupuhallukset
- Annu Tuovilan: Mä soitan ihan omasta ilosta (väitöskirja)
- Päätöskonsertin valmistaminen -> oppilas suunnittelee itse ohjelman, harjoittelee ja valmistautuu kaverin kanssa. Valmentautuu pienten esiintymisten kautta. Kaverin kanssa yhdessä konsertti.

Kuka ja keiden kanssa?

- Opettaja ja oppilas
- Mahdollisuuksien mukaan kollegan tai muun tukihenkilön tai oppilaan vanhempien kanssa

Miksi:

- Innostuksen ylläpitäminen vaikuttaa ilmapiiriin. Kun saadaan kannustava, vapauttava ja lämminhenkinen tunneilmasto, oppilaan uskomusperusta omiin kykyihin vahvistuu. Innostus ja siihen yhteydessä olevan myönteinen lataus vaikuttaa harjoitteluun ja asioiden oppimiseen. Innostuksen ylläpitäminen on oppimistulosten maksimoinnin kannalta keskeistä. Innostunut ihminen uskaltaa myös rohkeasti kokeilla asioita eikä vain suoritta.

Oppilaan voimaantumiseen vaikuttamisen näkökulma :

Yllä kuvatulla otteella toimittaessa toteutuvat kaikki viisi voimaantumisen ydintekijää eli avainta, joilla voidaan vaikuttaa ihmisen voimavarojen käyttöön saamiseen ja samalla yksilön voimaantumisen perustan vahvistumiseen (Itsearvostukseen, itseluottamukseen, minäkuvaan, identiteettiin).

Viisi voimaantumiseen vaikuttamisen avainta ovat

1) Tunneilmasto

- Pyrkimys innostuksen ylläpitämiseen luo nuorelle kokemuksen / tunteen, että hän on tervetullut ja hyväksytty ja häntä kohdellaan sataprosenttisen ihmisarvon omaavana ihmisenä. Tunneilmaston hyväksyvä lämminhenkinen kokemus vahvistaa itsearvostuksen peruspilaria.
- Yhdessä tekemisessä saadaan luoduksi hyvää fiilistä ja siihen liittyvää hyväksynnän ja arvostuksen tunnetta.

2) Selkeys ja tavoitteellisuus

- mm. tämä nauhoittamisen tavoitteellinen ja selkeä tapahtuma luo arvostuksen tunnetta; opettaja näkee minussa oppilaan joka oppii ja saa aikaan asioita.

3) Yhdessä luominen

- Yhdessä luominen on yhteydessä yhdessä onnistumiseen. Yhdessä tekemisessä saadaan helposti vahvistetuksi keskinäisen arvostuksen tunnetta.

4) Toiminnallisuus

- Toiminnallinen tekeminen mahdollistaa onnistumisten näkyväksi tekemisen ja sitä kautta pystyvyysuskomusten vahvistumisen.

5) Onnistuminen

- Onnistumisten näkyväksi tekemisellä vaikutetaan pystyvyysuskomusten vahvistumiseen. Tällä itseluottamuksen vahvistumisella vaikutetaan minäkuvan myönteisyyden rakentumiseen, ja samalla siten tuetaan oppilaan voimaantumisen perustan vahvistumista ja voimavarojen vapautumista haluttujen tavoitteiden saavuttamiseen.

Opettaja N. N.

Taustatiedot: lähes kaiken ikäiset piano-oppilaat

Miten:

Neli- ja useampikäinen musisointi on osoittautunut oivaksi motivaation lähteeksi varsinkin niiden oppilaiden kohdalla joilla innostus soittamiseen on jostain syystä kadoksissa.

Kuka ja keiden kanssa?

Pianoduot yms. toteutuvat mieluiten tietysti oppilaiden kesken, mutta myös oppilaan ja opettajan yhteinen musisointi (esim. opettaja komppaa toisella pianolla) piristää kummasti opetustilannetta jo ihan ensimmäisistä pianotunneista alkaen. Yhteissoiton ohjauksessa voi olla mukana useampikin kollega.

Miksi:

Pianonsoitto on verraten yksinäistä puuhaa verrattuna orkesterisoittimiin, tämän jokainen opettaja tietää ilman perustelujakin. Monikäinen musisointi on tähän useimmiten helpoin ratkaisu. Oppilaat saavat siitä kokemuksia yhdessä tekemisestä, toisen tai toisten huomioon ottamisesta ja musiikillisen kokemuksen jakamisesta: on puhallettava yhteiseen hiileen. Kaikki tämä lisää oppilaan vastuuntuntoa omasta tekemisestään ja kannustaa samalla harjoittelemaan. Se on myös hyvä tilaisuus kannustaa oppilaita

arvioimaan myös soittokumppaniaan ja vaihtamaan näkemyksiä. Opettaja on tässä tapauksessa avainasemassa rohkaisemalla ja luomalla positiivista ilmapiiriä. Kokemuksesta tiedän, että kun on onnistuttu luomaan hyvä joukkuehenki, oppilaat usein varsin spontaanisti ja usein huumorin varjolla "heittelevät" kommentteja soittokaverin ja myös omasta suorituksesta.

Ohjaavan opettajan on korostettava "tekemisen meininkiä", ts. on huolehdittava, että kaikki kuuntelevat oman soiton lisäksi koko ajan myös toisiaan, on oltava koko ajan hereillä. On annettava myös konkreettisia harjoittelutapoja, jotka jäävät oppilaiden "työkalupakkiin" ja joita voivat sitten käyttää harjoitellessaan ilman opettajaa. Muusikkouden ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen kannalta olisikin hyvä kannustaa oppilaita harjoittelemaan myös ilman opettajaa, mutta eväät siihen on tultava opettajalta.

Oppilaan ja opettajan voimaantumisen näkökulma

Useampikäinen pianonsoitto, ja tietysti kaikenlainen kamarimusiisointi, parhaimmillaan vapauttaa oppilaita rohkeampaan itseilmaisuun myös omassa soolosoitossaan. Hyvä ryhmähenki lisää ja vahvistaa myös yksilön omia luovia voimavaroja. Ohjaavalla opettajalla on suuri vastuu antaa palautetta tasapuolisesti ja muutenkin kohdella kaikkia tasa-arvoisesti. Näillä tilanteilla voi olla siis merkittävä kasvatusero. Onnistumisen tunne, vaikka esityksen jälkeen, jaettuna muiden kanssa voi olla todella huima. Olen seurannut erilaisten "pianobändien" (joilla on jopa oma nimikin) esityksiä ja vaistonnut sen hauskuuden, joka on ollut mukana harjoituksissa, puhumattakaan esityksistä.

Myös opettajalle pianistien yhteismusiisoinnin ohjaaminen tuo usein raikasta vaihtelua yksilöopetuksen rinnalle. Usein soittajat opiskelevat eri opettajilla joten luonnollisesti kollegoiden kanssa yhteinen ohjaaminen on parhaimmillaan inspiroivaa, kun vaihdetaan ajatuksia ja näkemyksiä harjoiteltavasta teoksesta, harjoittelutavoista yms. Ja ennen kaikkea tämä kaikki voi ja pitäisikin olla hauskaa!

Opettaja N. N.

Taustatiedot: Pienemmille oppilaille ja vasta-alkajille

Miten:

PELIT

- Nopalla oppilas saa arpoa kappaleeseen merkityt harjoittelukerrat (sopii myös isommille oppilaille)
- Hengitysharjoituksiin mielikuva ilmapallosta, "vatsan" liike on sama
- Kertauskappaleet esimerkiksi arpomalla, lautapelillä, "sormihyrrällä", onginta: ongitaan kappalekalaja -> jo opittujen kappaleiden kertaus avainasemassa pienten kanssa
- Youtube on hyvä innostuksen / opetuksen lähde oppitunneillakin
- Monipuolinen ohjelmisto, myös muuta kuin klassista oppilaan mielenkiinnon mukaan

Kuka ja keiden kanssa?

- Opettaja ja oppilas
- Mahdollisuuksien mukaan kollegan tai muun tukihenkilön tai oppilaan vanhempien kanssa

Opettaja N. N.

Miten:

- On kiinnostunut oppilaan "elämästä" esim. muista harrastuksista, lemmikeistä jne.
- Luo positiivista ilmapiiriä soittamiselle, muistaa kertoa hyvistä taidoista
- Luo tavoitteita (yhteisvastuullisuus), jotka tietää oppilaan saavuttavan -> yhteydenpitoa myös vanhempien kanssa, positiivista palautetta myös heille oppilaan edistymisestä. Samoin ongelmatilanteissa avoin vuorovaikutus vanhempien kanssa

Kuka ja keiden kanssa?

- Opettaja ja oppilas
- Mahdollisuuksien mukaan kollegan tai muun tukihenkilön tai oppilaan vanhempien kanssa

Opettaja N. N.

Miten:

Jekkuilu:

- 11-vuotias oppilas jäi hetkeksi yksin luokkaan ja piiloutui pöydän taakse. Tämä tapahtuma aloitti jekkuilukierteen, jossa "sabotoitiin" hellävaraisesti toisen soitinta, piilouduttiin, piiloteltiin nuotteja yms. aina kun toinen jäi yksin luokkaan. Jekkuilukierre kesti muutaman kuukauden ja lähensi oppilasta ja minua niin paljon, että eräällä tunnilla hän kertoi olevansa ahdistunut kaveriensä hännäämisestä koulussa. Otin yhteyttä oppilaan opettajaan ja tilanne helpottui. Kiusaamisasia olisi tuskin tullut esille ilman luottamuksen saavuttamista jekkuilun avulla.
- Jekkuiluksi voisi lukea myös sen, että kun soitamme jotain yhdessä, ja huomaan oppilaan katsovan sormituksia tai vetoja minulta, alankin käyttää vaihtoehtoisia sormituksia tai vetoja. Kyllä siinä oppilaan naama venähtää, kun "kopiointi" viekin ihan muualle kuin pitäisi.
- Oppilaille on hauska esittää välillä erikoisia soittotekniikoita, joita he voivat mieltiä ja kokeilla. Glissandot putkea liikuttamatta tai venttiilit puolivälissä tuovat uusia ulottuvuuksia pienellekin soittajalle. Extremenopeat tupla- ja triplakielitys ja kaksoisäänet aiheuttavat myös ihmetystä.

Kuka ja keiden kanssa?

- Opettaja ja oppilas
- Mahdollisuuksien mukaan kollegan tai muun tukihenkilön tai oppilaan vanhempien kanssa

Opettaja N. N.

Miten:

- Monipuolisuus
 - Viihteellistä / klassista musiikkia
 - Tunnilla muutakin kuin soittoa (youtube-videoita soitosta, leikkejä, pelejä, keskustelua, "pelleilyä")
 - Nauhan kanssa soittoa
 - Venyttelyjä ja lihasjäykkyyttä

Kuka ja keiden kanssa?

- Opettaja ja oppilas
- Mahdollisuuksien mukaan kollegan tai muun tukihenkilön tai oppilaan vanhempien kanssa

Opettaja N. N.

Miten:

- Kun oppilas tulee / pääsee opiskelemaan laulua tai jotain instrumenttia, hänellä on odotuksia ja tavoitteita (pyrkimys jostakin johonkin), hän on innostunut. Opettajan tehtävä on innostuksen ylläpitäminen ja sen lisääminen.
- *Ole innostunut kaikista edistysaskelista oppilaasi kanssa.* Anna rehellinen palaute "positiivisessa valossa" (esimerkiksi: "Teit nämä asiat hienosti!" "Tätä kannattaa vielä työstää.")
- *Ole aidosti kiinnostunut oppilaasi elämästä*, iloitse ja sure hänen kanssaan. Aikuisten oppilaiden kanssa voi syntyä toverillinen suhde, jolloin "kumpikin opettavat toisiaan". Joskus on syytä kysyä avoimesti oppilaalta miten hän itse kokee oppivansa, asettaa itsesi opettajana myös valokeilaan.
- *Antaa oppilaalle julkinen kiitos toisten oppilaiden kuullen* esimerkiksi säestystunnilla aplodit. Sanotaan suoraan: "Nyt lauloit hyvin!"

Kuka ja keiden kanssa?

- Opettaja ja oppilas
- Opettaja ja oppilasryhmä
- Mahdollisuuksien mukaan kollegan tai muun tukihenkilön tai oppilaan vanhempien kanssa

Yhteisen päivän täydennyksiä

Ryhmä Z

Puhuimme siitä, kuinka joidenkin oppilaiden kanssa pääsee suoraan ”töihin”, opettamaan, mutta useiden kanssa kuitenkin on raivattava esteitä. Motivaation ylläpitäminen on erilaista eri oppilailla. Joillekin se, että soittaa yhden äänen hyvin, voi olla suuri saavutus. Siitä pitää opettajan todella iloita, kun muut asiat eivät onnistu. Oppilaalle pitää antaa mahdollisuus vaihtaa opettajaa, jos seinä on vastassa. Opettaja voi myös kysyä apua kollegoiltaan ”lukkotilanteissa”. Keskustelumme pääteemaksi nousi armollisuus; kaikista ei tarvitse ”tehdä” hyviä.

Opettaja N. N.

Kesän musiikkileirit ovat hyviä ylläpitämään oppilaan innostusta. Nousee positiivinen ”kateus” siitä, että samanikäiset osaavat itseä paremmin. Jos vanhemmat jaksavat pari ensimmäistä vuotta panostaa oppilaan harjoittamiseen, alkaa työ sitten kantaa itse itsensä.

Opettaja N. N.

Sellisti Thorleif Theden oli Kaupunginorkesterin solistina viime keväänä ja selloluokka pääsi haastattelemaan ”huippua”. Oli innostavaa.

Mietimme että tällaisia kohtaamisia tulisi järjestää lisää, ”nimmareita” jne.

Opettaja N. N.

Kaupunginorkesterin solisti antoi kukkakimppunsa konsertin jälkeen erälle oppilaalleni viime keväänä. Jäi varmasti oppilaan mieleen.

Ryhmä x:

Miten:

- Internetin käyttö opetuksessa

Internetin käyttö opetuksessa opettajan valitsemia ja tarkastamia linkkejä hyödyntäen. Pelkkä ”kuuntele YouTubesta” ei ole hyvä ohjeistus, koska sisällön taso vaihtelee valtavasti ja tarkoitus olisi tietysti ohjata opettajan pedagogista tai taiteellista sanomaa tukevien videoiden luokse. Linkkien tarkistaminen kannattaa myös tehdä, sillä nettilinkin vanhenevat nopeasti.

Ryhmä Y:

Innostuksen ylläpitäminen:

- oppilaslähtöinen materiaalin valinta, tietyissä rajoissa. Varsinkin alkuopinnoissa harjoitellaan sitä musiikkia, mitä oppilas kuuntelee vapaa-ajallaan kotona

Ryhmäytyminen

Opettaja N. N.

Taustatiedot: perusopetus/ammattiopiskelu

Miten:

- Ryhmässä toimiminen
 - solisti – bändi
 - oppilas – luokka/oppiaine/vuosikurssi
 - vuosikurssi/luokka – muut luokat
 - kaikki luokat – koko koulu/ koulussa toimijat
- Yksilöstä osaksi suurempaa kokonaisuutta

- Motivaation lähde-> pohja opiskelulle, motivoitunut oppilas
- Ei pelkästään tulla osaksi ryhmään, opitaan myös
 - yhteisen työskentelyn pelisäännöt
 - ottamaan huomioon muut ryhmän jäsenet ja toimijat (oppilaat, opettaja), esim. on paikalla ajoissa
 - oman työpanoksen vaikutus muuhun ryhmään
 - vertaistuki, ollaan "samassa veneessä", tehdään työ ja kannetaan vastuu yhdessä.
- Työkalu ryhmäytymiseen -> yhteinen projekti, jossa kaikkien työpanos tärkeää
- ryhmäytymisen tuloksena (esim. Konsertti) näkyy koko koululle
- Yhteisen onnistumisen positiivinen kokemus
- Haasteista selviäminen yhdessä
 - Kun ryhmässä työskentelyyn valmiudet, nautitaan onnistumisista enemmän, osataan suhtautua paremmin myös epäonnistumisiin.
 - Kasvatetaan oppilaista vastuunsa kantavia, muut huomioonottavia ryhmän jäseniä, jotka osaavat toimia myös solisteina.

Kuka ja keiden kanssa?

- Opettaja ja oppilas
- Opettaja ja ryhmä
- Mahdollisuuksien mukaan kollegan tai muun tukihenkilön tai oppilaan vanhempien kanssa

Opettaja N. N.

Taustatiedot: Kirkkomusiikin ammattiopiskelijat, 16-25-vuotiaat

Miten:

Oppimisen/tunnin/yksilön/ryhmän kohtaamisen "vapaa tunneilmasto" -> opettaja ottaa huomioon yksilönä, jotta ryhmähenki pääsee rakentumaan

- taidot
- voimavarat
- ➔ esim. yhteisen konsertin valmisteluun jokaiselle omannäköisensä tehtävä, omia vahvuuksia esille tuova, kannustava, solo/säestys, laulu/soitto, sovitus, levymyynti, julisteiden tekeminen, yhdessä sopiminen ja päättäminen
- vastuu sitouttaa ryhmään ja yhteiseen tekemiseen

Opettaja kohtelee yhdenvertaisesti, välittää heikoimmasta ja laiskimmasta.

Oppilaan hyväksyminen myös virheiden ja epäonnistumisien jälkeen:

- esim. ryhmätuntikäyttäytymisestä keskustelu (myöhästyminen, kännykkään puhuminen kesken tunnin, toisten huomioiminen) ei määräämällä, ylhäältä. Positiivinen huomioiminen "herrasmieheksi kehuminen sopivassa tilanteessa".

Kaikilla opiskelijoilla opettajan luottamus yksilöinä ja ryhmänä.

Ryhmäytyminen motivoi ja innostaa.

Kuka ja keiden kanssa?

- Opettaja ja oppilas
- Opettaja ja ryhmä
- Mahdollisuuksien mukaan kollegan tai muun tukihenkilön kanssa

Miksi:

- positiivinen ryhmän ilmapiiri tukee yksilön oppimista ja itsetuntoa
- positiivinen ryhmän ilmapiiri edesauttaa positiivisen kilpailun syntymistä ryhmässä
- "yhdessä enemmän"

Opettaja N. N.

Miten:

- Bändityöskentely -> ryhmätyötä
 Projektit -> yhdessä tekemisen meininki, yhteisöllisyys
 ->oppilaille vastuuta, esitys valmiiksi
 ->tehdään yhteisiä tavoitteita, konsertti

Kuka ja keiden kanssa?

- Opettaja ja oppilas
- Opettaja ja ryhmä
- Mahdollisuuksien mukaan kollegan tai muun tukihenkilön tai oppilaan vanhempien kanssa

Opettaja N. N.

Miten:

- Opettajat: opettajien kesken urheilua (sulkapallo, keilaus), yhteisiä kurssimatkoja opettajille (Puhallinmusiikkipäivät), pikkujoulut!
- Oppilaat: Yhdessä konsertteihin (Oulu Sinfonia), yhtyesoittoa (2-4 soittajaa), ”konsertteja” vain oman soitinryhmien kesken.

Kuka ja keiden kanssa?

- Opettajat, kollegat, yhteisön jäsenet
- Opettajat ja oppilaat
- Mahdollisuuksien mukaan kollegan tai muun tukihenkilön tai oppilaan vanhempien kanssa

Opettaja N. N.

Miten:

- Soitinkohtaiset ryhmätunnit ovat kannustava / opettava / ryhmäyttävä opetuksen muoto (ei ole konsalla käytössä, pidän Raahessa ryhmätunnit).
- Orkesterit ovat myös suosittuja ja innostavia omien oppilaiden palautteen perusteella
- Omien oppilaiden kesken pidettävät soittajaiset

Kuka ja keiden kanssa?

- Opettaja ja oppilas
- Opettaja ja ryhmä
- Mahdollisuuksien mukaan kollegan tai muun tukihenkilön tai oppilaan vanhempien kanssa

Esittäjä - kuuntelija (elävä yleisö)

Opettaja N. N.

Taustatiedot: Koskee kaikkia kehitystasoja ja kaikkia instrumentteja**Miten:**

- Musiikki on aikaan sidottu taidetapahtuma ja –kokemus
- Musiikki ilmenee toki täysin yksityisenä soitto- tai laulukokemuksena ja myös äänitteen kuuntelun kautta
- Keskeinen musiikin funktio on tunteiden liikuttaminen.
- Aina kun soittaa konsertissa on löydettävä vuorovaikutuskeinot kuulijoiden kanssa. Esitys ei saa olla musiikin tulostamisen paikka (printteri).
- Soittajan / laulajan pitää pyrkiä ottamaan kuulija yhteiselle matkalle kappaleen keston ajaksi.

Muutoin esittäjä varastaa kuulijan aikaa.

- Esittäjä on valtasuhteessa kuulijoihinsa aiheuttamiensa tunnereaktioiden kautta. Reaktiot voivat olla positiivisia tai negatiivisia.
- On tärkeä synnyttää aina jokin merkitys esitykselle ja pitää kuulijat myötätuntoisena esityksen ajan. Esityksen kesto ja vaatavuustaso on syytä suunnitella esiintyjän taitotason mukaan.

Kuka ja keiden kanssa?

- Säestäjä ja oppilas
- Säestäjä, opettaja ja oppilas
- Mahdollisuuksien mukaan kollegan tai muun tukihenkilön tai oppilaan vanhempien kanssa

Miksi:

- Musiikin "sisäisen" energian ja liikkeen löydettyään oppilas oppii myös käyttämään kehoaan eli teknistä apparaattia luontevasti musiikin kanssa. Tämä vähentää rasitusvammoja.
- Hyvä suhde musiikkiin kehittää ja motivoi musiikin harrastusta.
- Opettajan tärkein tehtävä on ohjata oppilas hyvään musiikkisuhteeseen ja kykyyn kommunikoida kuulijan kanssa.
- Onnistumisen kokemukset esitystilanteessa ja aito tunnevuorovaikutus luovat voimaantumisen perustaa.

Oppilaan voimaantumiseen vaikuttamisen näkökulma :

- Tässä on kyse yhdessä luomisesta ja yhdessä onnistumisesta (säestäjä, oppilas, opettaja ja yleisö)
- Opettajan on hyvä muistuttaa itseään oppilaan esitykseen valmistautumisessa arvostavan kohtaamisen merkityksestä kaikille osapuolille
- Esiintymisestä muodostuu oppilaalle parhaimmillaan merkityksellinen kokemus hyväksytyksi tulemisesta ja arvostuksesta
- Opettajien on tärkeää aika ajoin keskustella keskenään esiintymisiin liittyen yhdessä onnistumisen vaikutuksesta oppilaan pystyvyysuskomuksiin ja haluun syventää oppimistaan ja harjoitella entistä laadukkaammin, sekä prosessin merkityksestä keskinäisen luottamuksen rakentumisessa sekä tunneilmaston lämminhenkisyyden ja kannustavuuden merkityksestä kaikille osapuolille
- Minäkuvan myönteisyyden rakentuminen yhdessä onnistumisen ja keskinäisen arvostuksen kokemuksen kautta on yhteydessä sitoutumiseen, haluaan harjoitella entistä innokkaammin ja laadukkaammin sekä rohkeuteen tehdä asioita, joihin ei ole aiemmin uskaltanut ryhtyä.

Ryhmätyönä

Työryhmä T:

Taustatiedot: Vinkkejä konserttien suunnitteluun

Miten:

Ensimmäinen konserttiesitys valmistellaan huolellisesti, koska esiintyjän "ura" alkaa siitä. Esityksen tapahtumat käydään oppilaan kanssa läpi mahdollisimman tarkasti:

- lavalle tuleminen, nuottien asettaminen telineeseen, yleisön tervehtiminen, säestäjän kanssa kommunikointi (opettaja voi näyttää mallia ja oppilas tekee perässä)
- käydään kokeilemassa esiintymistilassa soittamista/ laulamista ennen esitystä
- luodaan konserttiin rento tunnelma alku- ja välispiikeillä
- varsinkin ensimmäisessä esiintymisessä on tärkeää käsitellä jännittämistä myös konsertin alkuspiikissä, kesytetään "peikko" puhumalla
- yleisökysely jännittämisen tavallisuudesta auttaa aloittavaa esiintyjää näkemään sen, että jännittäminen on luonnollista, kaikki jännittävät

Konsertin esiintymisjärjestyksen suunnittelu siten, että "pomminvarmat" esiintyjät aloittavat konsertin luomalla hallitun aloituksen myötä rauhallisen ja rennon tunnelman. Tämä auttaa hieman epävarmempia esiintyjä rauhoittumaan, kun he huomaavat kaiken sujuvan hyvin. Konsertin loppuosaa sijoitetaan taitavat esiintyjät, jotka kruunaavat konsertin.

Esiintymisen onnistumiseen vaikuttaa myös se, että kappaleet ovat sopivia esiintyjän osaamistasoon nähden.

Teemakonsertit luovat soitettavalle musiikille merkityksen, jonka synnyttämä positiivinen tunne auttaa kehoa toimimaan musiikin mukaisesti.

Ryhmätyönä

Työryhmä R:

Esittäjä-kuuntelija

- Kannustus monipuoliseen musiikkisivistykseen kuuntelun avulla. Tästä seuraa soitettavan materiaalin helpompi ymmärtäminen ja omaksuminen -oppilaiden kouluttaminen hyväksi konserttiyleisöksi, esim. opettaja vie omat oppilaansa konserttiin

Esiintymisvalmennus:

- esitetään lisättäväksi Erja Joukamo-Ampujan kurssillaan antama materiaali
- esitetään lisättäväksi kirjallisuusliitteeseen Päivi Arjaksen kirja "Iloa esiintymiseen" ja Päivi Arjaksen väitöskirja "Musiikoiden esiintymisjännitys", netissä: jyx.jyu.fi

Yksilön huomioiminen

Opettaja N. N.

- huomio juuri sen oppilaan lähtökohta, tarpeet, motivaatio, älä vertaa muihin

Opaskirja oppilaan vanhemmille

Yhteisen päivän tuotoksia

Ryhmä H:

Vanhemmille tarvittaisiin musiikkia harrastavan lapsen vanhemman opaskirja, jossa kerrotaan harrastuksen sisällöstä, toimintatavoista, vanhempien roolista yms. perusasioista. Tässä tietysti olisi työtä yhdelle pienryhmälle, jotta kaikki instrumentit ja ikäryhmät tulisi otettua riittävän tarkasti huomioon.

OPPILAITOSTASO

Näky ja kuuluu kaupungissa

Näky ja kuuluu kaupungissa –ajatus sisältyy Oulun konservatorion yhdessä luotuun toiminnalliseen tahtotilaan, ja se on osa oppilaitoksen ohjaavan filosofian mukaista toimintaa.

Opettaja N. N.

Miten:

- ”Naapurikonsertti” (kaiken ikäisillä)
- Nämä konsertit auttavat naapureita tutustumaan paremmin toisiinsa
- Vanhemmat mukana
- Oppilas ja vanhemmat kutsuvat naapurit (+ mummu, ystävät, kummit) kylään kuuntelemaan konserttia
- Oppilas valmistaa kaiken: ohjelmisto, käsiohjelma, kutsut, kahvit, koristeet, juhlavaatteet
- Oppilas soittaa (yleensä soolona) ja käyttäytyy kuten soittaisi Tulindberg-salissa: kumarrus, hymyilee jne.
- Pedagogisesti nämä konsertit auttavat oppilasta yleisön edessä esiintymistä turvallisessa ympäristössä
- Naapurisuhteet syttyvät tai lämpenevät
- Oppilaan itsetunto vahvistuu

Kuka ja keiden kanssa?

- Opettaja ja oppilas, säestäjä
- Mahdollisuuksien mukaan kollegan tai muun tukihenkilön tai oppilaan vanhempien kanssa

Opettaja N. N.

Taustatiedot: Taustatiedot: pop/jazz – perus- ja ammattipuolen orkesterit

Miten:

- Iso osa musiikin harrastamista ja ammattia ovat esiintymiset. Koulutuksen aikana oppilaiden tulee esiintyä erilaisissa tilaisuuksissa ja paikoissa. Ammattipuolella se myös lasketaan työssä oppimiseksi.
- Orkestereiden olisi hyvä esiintyä mahdollisimman paljon myös konservatorion ulkopuolella, sillä kaupungissa on paljon ihmisiä, jotka haluavat kuunnella erityyppistä musiikkia. Pop/jazz-koulutuksen tavoitteena on soittaa ja esittää mahdollisimman monipuolista musiikkia ja yrittää koko ajan tavoittaa myös uutta yleisöä.
- Perinteisen konserttiviikon (Valvesali) lisäksi järjestämme mm. koululaiskonsertteja, eri teemakonsertteja, jameja ja maakuntakiertueen. Lisäksi bändit käyvät itsenäisesti esiintymässä useissa eri tilaisuuksissa, esim. juhlissa, häissä, hyväntekeväisyystilaisuuksissa. Markkinointi tapahtuu konservatorion kotisivujen kautta.
- Uutena lähestymistapana aloitimme työpaikkakonsertit keväällä 2013. Tämän voisi toteuttaa myös yhdessä klassisen puolen opiskelijoiden kanssa.

Kuka ja keiden kanssa?

- Opettaja ja oppilas, säestäjä, orkesterin väki
- Mahdollisuuksien mukaan kollegan tai muun tukihenkilön tai oppilaan vanhempien kanssa

Opettaja N. N.

Miten:

- Taustamusiikkia kauppakeskuksiin (roll-up mukaan)
- Koululaiskonsertteja orkestereilla (soitinesittely / kokeilu)
- Vanhainkoteihin soittoryhmiä, joululauluja

Kuka ja keiden kanssa?

- Opettaja ja oppilas
- Mahdollisuuksien mukaan kollegan tai muun tukihenkilön tai oppilaan vanhempien kanssa

Opettaja N. N.

Miten:

- Suzuki-metodilla opettaessa pidän tutkinnot oppilaan / perheen valitsemassa paikassa, esim. oppilaan kotona, jonne he kutsuvat haluamansa vieraat esim. isovanhemmat, kummit, serkut tai vaikka pelkästään soittokaverit. Tutkinto on ”turvallisessa ilmapiirissä pidetty konsertti”, sen jälkeen on monesti pientä tarjottavaa. Näitä tutkintoja monesti oppilaat jopa odottavat. Tutkintoja pidetään usein koulullakin ja tällöinkin yleisöä ja tarjottavaa.

Kuka ja keiden kanssa?

- Opettaja ja oppilas, säestäjä
- Mahdollisuuksien mukaan kollegan tai muun tukihenkilön tai oppilaan vanhempien kanssa

Opettaja N. N.

Miten:

- Irkkufestarit lokakuussa 2012: kamarimusiikkiryhmä Valveen lounaskonsertissa esitti irlantilaista musiikkia
- Irkkufestareiden yhteyshenkilö Brent Cassidy
- Valveen lounaskonserttien yhteyshenkilö Arja Huotari, lisää yhteistyötä toivotaan

Kuka ja keiden kanssa?

- Opettaja ja oppilas, säestäjä
- Mahdollisuuksien mukaan kollegan tai muun tukihenkilön tai oppilaan vanhempien kanssa

Miksi:

- Jalkautuminen, esiintyminen konservatorion tilojen ulkopuolella on tärkeä keino vahvistaa oppilaan, opettajan ja koko konservatorion identiteettiä. Yleisö on tärkeä peili osaamisellemme ja olemassaolollemme.

Yhteisen päivän täydennyksiä

Ryhmä Z

Opettaja N. N.

Laulajilla on ollut konsertteja mm. lähialueiden kirkoissa. Jousisoittajille kaivattaisiin myös vastaavanlaisia mahdollisuuksia. Esiintyminen on yksi soittamisen tavoitteista. Taidegallerioihin, vanhainkoteihin ja yksityisiin koteihin voisi järjestää konsertteja. Oulun Konservatorion tulisi olla lisää esillä esim. Kalevassa.

Opettaja N. N.

Eräällä paikkakunnalla oppilaat soittivat vanhainkodeissa, vanhukset olivat liikuttuneita ja kaikilla oli hyvä mieli kun musiikki palveli tarkoitustaan. Voisiko konservatorion aulassa (hyvä akustiikka!) pitää Non-stop – konsertteja... vapaamuotoisia, joihin ohikulkijat voisivat halutessaan pysähtyä tai jatkaa matkaansa.

Opettaja N. N.

Vanhainkoodista on oikein hyviä kokemuksia.

Opettaja N. N.

Kaupungin kahviloihin olisi kiva saada konsertteja. Opettajakonserttejakin järjestettiin joku aika sitten aktiivisemmin.

Opettaja N. N.

Opettajat tarvittaisiin mukaan esiintymään. Konservatorio näkyy tosiaan liian vähän ottaen huomioon kaupungin koko. Olisin valmis järjestämään enemmän konservatorion ulkopuolisia konsertteja. Mainontaan tulisi panostaa paljon. Jos tekisi kokeilun, että inventoisi siihen kerralla, tuottaisiko tulosta? Veronassa konserttielämä heräsi vuodessa eloon. Konservatorio näkyi joka paikassa. Helsingissäkin oli konserttisarjoja (AMK:n kanssa yhteistyössä) mm. Sinebrychoffin taidemuseossa, Jugend –salissa, Alppilan seurakuntasalissa, Ruoholahden kappelissa... esiintyjiä riitti aina tungokseen asti.

Opettaja N. N.

Tarvittaisiin vastuopettajia, jotka vuorollaan organisoisivat tilaisuuksia. Ekstratyötähän se vaatisi.

Etiikka

Opettaja N. N.

Miten:

- Opetta / suhtaudu oppilaaseen kuin se olisi ”oma lapsesi”
- Tämä tarkoittaa niin ilmapiirin ja kannustuksen kuin myös vaatimustenkin kannalta.
- ”Rakkautta ja myös niitä rajoja”
- Soittamisessa nuo rajat ovat enemmän hyvän soittoasennon / - taidon vaatimista, harjoitteluun kannustamista ja tietysti sitä hyvää käytöstä. Kun opettaja kunnioittaa oppilasta, sitä vaaditaan myös toisin päin.

Kuka ja keiden kanssa?

- Opettaja ja oppilas
- Mahdollisuuksien mukaan kollegan tai muun tukihenkilön tai oppilaan vanhempien kanssa

Yhteisen päivän täydennyksiä

Ryhmä Y

Puhuimme paljon arvioinnista ja palautteen annosta. Jatkuvan arvioinnin periaatteen mukaan olisi tärkeää huomioida aina oppilaan lähtötaso. Ennen arviointikonserttia kollegio voisi kokoontua ja keskustella oppilaiden lähtökohdista. Näin konsertin jälkeen arvioinnissa olisi oikea perspektiivi, miten jatkaa eteenpäin jne. Arviointitilanteessa olisi tärkeää kuulla palaute suoraan muiltakin opettajilta. Näin oppilas tuntisi, että muutkin instrumentin opettajat ovat hänelle merkityksellisiä. Pohdimme myös arviointilautakuntien sopivaa ”koostumusta”, tulisiko eri instrumentteja sekoittaa keskenään. Eri instrumentin edustaja saattaisi keskittyä eri asioihin, ehkä kokonaisvaltaisemmin itse esiintymiseen, ehkä musiikkilähtöisemmin. Voisiko vuoden aikana prosessia seurannut säestäjä antaa oman lausuntonsa?

Opettajat voisivat myös keskenään jakaa tunteilla tapahtuneita onnistumisen kokemuksia ja iloita niistä. Tällainen saattaisi johtaa spontaanimpaan kanssakäymiseen eri luokkien välillä; tunnin aikana voisi toisien opettajien luokkien oviin koputtaa ja näyttää mitä oppilaan kanssa on saatu aikaan, tai mitä juuri sinä päivänä on oivallettu.

Yhteisen päivän tuotoksia

Ryhmä H:

Arviointi

- Itsearviointi
- Vertaisarviointi

Itsearvioinnin toteuttaminen omaa opetusta videoimalla. Tähän voi liittää myös vertaisarviointia, jos löytyy sopiva kollega sitä tekemään, ehkä jonkinlainen työpari -ajatus voisi toimia tämän käytännön toteutuksissa.

Tarinat / Innostavat esimerkit

Opettaja N. N.

Miten:

- Pitää oman soittotaidon hyvänä (opettaja), esiintyy myös itse
- Kertoo esimerkkejä omalta oppilasajaltaan, niin onnistumisista kuin myös omista ”mokista” ja siitä, että samanlaista ”virheiden kautta oppimista” se on ollut opettajallakin
- Käydään seuraamassa myös toisten oppilaiden esiintymisiä

Kuka ja keiden kanssa?

- Opettaja ja oppilas
- Mahdollisuuksien mukaan kollegan tai muun tukihenkilön tai oppilaan vanhempien kanssa

Opettaja N. N.

Innostava esimerkki

- Eräessä vaskien musajaisissa 6-vuotiaalla pojalla oli uransa ensimmäinen esiintyminen. Juuri ennen omaa vuoroa iski paniikki: ”En mene, kaikki tuijottaa!” poika sanoi äidilleen. Pojan opettaja menee neuvottelemaan ja hetken kuluttua poika on lavalla, jossa piiloutuu nuottitelineen taakse. Pienen mietinnän jälkeen hän laittaa kornettinsa lattialle ja ilmoittaa, ettei esiinny. Seuraava esiintyjä on soitossaan samalla tasolla oleva oppilas, joka käy esittämässä omat kappaleensa. Tämän jälkeen esiintymisensä perunut onkin jo menossa lavalle ja soittaa kappaleensa hienosti.
- Musajaisissa esiintyy samassa konsertissa hyvin eritasoisia ja eri kehitysvaiheessa olevia soittajia. Monta kertaa nuoremmat oppilaat kyselevät vanhempien oppilaiden kappaleista ja siitä, voisivatko he soittaa niitä jossain vaiheessa. Myös hyvät esitykset lisäävät innostusta.
- Omat DVD:ltä katsotut esitykset innostavat, kun oppilas huomaa, että pienet virheet tai isotkaan eivät ole niin isoja kuin kuvittelee. Joskus katsomme myös esityksiä pidemmältä aikaväliltä, jolloin kehittyminen näkyy selkeästi.

Kuka ja keiden kanssa?

- Opettaja ja oppilas, kollega
- Mahdollisuuksien mukaan kollegan tai muun tukihenkilön tai oppilaan vanhempien kanssa

Opettaja N. N.

Taustatiedot: 3-10-vuotiaiden ryhmä

Miten:

Nyanssiharjoitus (dynamiikka) 3-10-vuotiaiden ryhmä: Tämä harjoitus auttaa oppilasta oppimaan eri dynamiikat omassa kehossaan. Kiva tehdä yhdessä – oppilaita naurattaa aina:

Kuiskaamisesta huutamiseen:

sano (oppilas sanoo perässä):

- *pianissimo
- *piano
- *mezzopiano
- *mezzoforte
- *forte
- *fortissimo

Oppilaat tykkäävät kun opettaja huutaa fortissimo.

Seuraavaksi nyanssit kehon kanssa: Alkaa pp lattialla, pallon muotoisena ja kuiskaa pianissimo. Nousee pikku hiljaa ja sanoo eri voimakkuuksilla piano, mp, mf, forte ja huutaa forte ja hyppää ylös. Tärkeä tehdä harjoitus fortissimosta pianissimoon, että ryhmä saadaan rauhoittumaan.

Kuka ja keiden kanssa?

- Opettaja ja oppilasryhmä
- Mahdollisuuksien mukaan kollegan tai muun tukihenkilön tai oppilaan vanhempien kanssa

Johtaminen

- Yhdessä luotu ohjaava filosofia perustana

Henki

Opettajien ryhmäytyminen

Lukuvuoden pedagogiset tapahtumat

Verkostoituminen; yhteys muuhun musiikki- ja taide-elämään

Muita huomioita

Arvoisa työkalupakkiin tutustuja!

Hienoa että perehdyit pedagogisen työkalupakkimme karsittuun nettiversioon.

Herättikö tutustuminen kysymyksiä tai erityisen innostavia huomioita. Palautetta, kommentteja tai ehdotuksia otamme mielellämme vastaan.

Lähetä sähköpostia tämän työkalupakin toimittajalle osoitteeseen juha.siitonen@voimaversum.fi tai suoraan oppilaitoksen rehtorille (Ks. yhteystiedot oppilaitoksen sivuilta <http://www.ouka.fi/oulu/oulun-konservatorio/>).

Kehittämishankkeen puolesta,

Juha Siitonen